

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Revisionsrapport

Statsbidrag för flyktingverksamheten i Hultsfreds kommun

Datum   September 2008

Författare   Eva Gustafsson
                      Silja Savela

Innehållsförteckning

1	Bakgrund, revisionsfråga, avgränsning och metod	1
1.1	Bakgrund och revisionsfrågor	1
1.2	Avgränsning och metod	1
2	Kommunens organisation för flyktingverksamheten	2
3	De statliga ersättningarna	2
3.1	Grundersättning	3
3.2	Schablonersättning	3
3.3	Extra ersättning för att påskynda etablering på arbetsmarknaden	4
4	Iakttagelser	4
4.1	Vilka olika typer av intäkter har kommunen haft för flyktingverksamheten de senaste fyra åren?	4
4.2	Vilka kostnader har belastat flyktingverksamheten de senaste fyra åren?	5
4.3	Hur stor del av intäkterna kan härröras till individer som fortfarande finns i kommunen och är i behov av sin försörjning av de statliga bidragen?	6
4.4	Hur stor del av intäkterna är motiverade att ha kvar för framtida utgifter för individerna?	7
4.5	Finns riktlinjer för avsättning av bidragen till kommande år?	7
5	Revisionell bedömning	8

1 Bakgrund, revisionsfråga, avgränsning och metod

1.1 Bakgrund och revisionsfrågor

De förtroendevalda revisorerna i Hultsfreds kommun har gett Komrev inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers i uppdrag att granska intäkterna och kostnaderna för flyktingverksamheten.

Hultsfreds kommun har under ett antal år tagit emot flyktingar med stöd av statlig finansiering. Kommunen har under åren avsatt överskottet till framtida eventuella utgifter för individerna.

I bokslutet för 2007 finns en ackumulerad avsättning på 24 mnkr för framtida utgifter. Kostnaderna för flyktingverksamheten 2007 var ca 6 mnkr.

Det finns olika typer av bidrag från staten för flyktingverksamheten, exempelvis bidrag för egna personalkostnader för personal som arbetar med flyktingfrågor, bidrag för ekonomiskt bistånd/introduktionsersättning för flyktingarna, olika typer av projektmedel för speciella projekt med mera. En del av bidragen är avsedda för ett speciellt år, medan andra bidrag är avsedda att täcka kommunens kostnader under en längre tid.

Revisionsfrågan att besvara är:

- Vilka olika typer av intäkter har kommunen haft för flyktingverksamheten de senaste fyra åren?
- Vilka kostnader har belastat flyktingverksamheten de senaste fyra åren?
- Hur stor del av intäkterna kan härröras till individer som fortfarande finns i kommunen och är i behov av sin försörjning av de statliga bidragen?
- Hur stor del av intäkterna är motiverade att ha kvar för framtida utgifter för individerna?
- Finns riktlinjer för avsättning av bidragen till kommande år?

1.2 Avgränsning och metod

Vår granskning avser den mottagningsverksamheten för flyktingar som har beviljats uppehållstillstånd och som bedrivs av socialförvaltningen i Hultsfreds kommun och som finansieras av staten enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. (ErsF) och förordningen (2007:662) om att påskynda utlänningars etablering på arbetsmarknaden.

Vi har intervjuat berörd personal på socialförvaltningen och tagit del av för granskningen relevant dokumentation. Vi har även gått igenom den ekonomiska redovisningen för flyktingverksamheten för åren 2004 – 2007. Rapportens faktainnehåll har avstämmts med förvaltningschefen.

2 Kommunens organisation för flyktingverksamheten

Hultsfreds kommun har en överenskommelse om flyktingmottagande med Migrationsverket. Överenskommelsen, som sker årligen, har under hela granskningsperioden varit omkring 30 flyktingar per år.

Flyktingverksamheten i Hultsfreds kommun finns organisatoriskt, sedan år 1999 under socialnämnden. Tidigare fanns verksamheten under kommunstyrelsen. Verksamhetens omfattning har varierat genom åren beroende på antalet flyktingar som har tagits emot. Idag finns två personer, motsvarande 1,7 tjänst, som arbetar i verksamheten.

Mellan åren 2004 och 2007 har kommunen tagit emot totalt 172 flyktingar, fördelat på de olika åren:

<u>År</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>
Antal	15	15	69	73

Genom åren har flyktingverksamhetens intäkter matchats mot kostnader, det vill säga att verksamheten har visat ett nollresultat, över- eller underskott har överfört till nästa år via ett balanskonto.

Det ackumulerade, sparade överskottet av flyktingmedel uppgick per den 1 januari 2004 till 19,8 mnkr och den 31 december 2007 till 24,4 mnkr, fördelat enligt nedan:

	<u>IB 2004</u>	<u>UB 2007</u>
Schablonersättning	15,8 mnkr	19,1 mnkr
Extra ersättning	4,0 mnkr	5,3 mnkr

3 De statliga ersättningarna

Migrationsverket betalar ut ersättning till kommuner och landsting för flyktingmottagande. Ersättningarna regleras i förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. (ErsF) och förordningen (2007:662) om att påskynda utlänningars etablering på arbetsmarknaden. Kommunerna kan få ersättning för:

- Asylsökande som varit inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem och som beviljats uppehållstillstånd.
- Personer som fått uppehållstillstånd som flyktingar, skyddsbehövande eller på grund av synnerligen ömmande omständigheter men som inte varit inskrivna hos Migrationsverket.
- Personer som har överförts till Sverige inom ramen för flyktingkvoten.

Ersättning lämnas också för anhöriga om dessa fått uppehållstillstånd på grund av anknytningen. Förutsättningen är att de ansökt om uppehållstillstånd inom två år från det att den som de har anknytning till, först togs emot i en kommun.

Ersättningar som kommuner och landsting kan söka för flyktingmottagande:

- Grundersättning
- Schablonersättning
- Särskilda kostnader för äldre, sjuka och funktionshindrade
- Särskilda kostnader för barn utan vårdnadshavare
- Betydande extraordinära kostnader
- Vårdkostnader
- Hälsoundersökningar
- Extra ersättning för att påskynda etablering på arbetsmarknaden.

De ersättningar som Hultsfreds kommun har fått för flyktingmottagningsverksamheten och som behandlas i denna rapport är:

- Grundersättning
- Schablonersättning
- Extra ersättning för att påskynda etablering på arbetsmarknaden.

3.1 Grundersättning

De kommuner som har en överenskommelse om flyktingmottagande med Migrationsverket får varje år en grundersättning. Ersättningen betalas ut i början av året eller i samband med att en ny överenskommelse görs. Grundersättningen för 2008 är 544 200 kronor.

Det är ett fast belopp oavsett kommunens storlek eller planerat mottagande. Grundersättningen är den enda ersättning som är direkt kopplad till en överenskommelse.

3.2 Schablonersättning

Kommunen får en schabloniserad ersättning för varje flykting och annan utlänning som tas emot och omfattas av ersättningsförordningen. Schablonersättningen fördelas under två års tid och utbetalningarna sker var tredje månad.

Schablonersättningen betalas ut till kommuner som genomför ett program för individens introduktion i samhället. Programmet ska ske enligt en skriftlig introduktionsplan som fastställs efter samråd med individen. Om personen är i arbetsför ålder ska samråd ske med den lokala arbetsförmedlingen.

Ersättningen är tänkt att täcka kommunens ökade kostnader för, i genomsnitt, tre och ett halvt år. Schablonersättningen, enligt 2008 års nivåer:

- 181 400 kronor för vuxna 16 till och med 64 år
- 111 400 kronor för barn under 16 år
- 67 000 kronor för äldre än 65 år.

3.3 Extra ersättning för att påskynda etablering på arbetsmarknaden

Kommuner som träffat överenskommelse med Migrationsverket om flyktingmottagande för åren 2007 – 2009 kan också få extra ersättning. För varje mottagen person under dessa år får kommunen 10 000 kronor.

För varje person mellan 18 och 65 år, som inom tolv månader har haft arbetspraktik eller arbete i minst fem månader på halvtid eller mer, eller uppnått minst betyget godkänd i SFI, svenskundervisning för invandrare, får kommunen ytterligare 20 000 kronor.

4 lakttagelser

4.1 Vilka olika typer av intäkter har kommunen haft för flyktingverksamheten de senaste fyra åren?

Nedan redovisas intäkter som har bokförts på kommunens flyktingverksamhet, källa: utdrag ur kommunens redovisningssystem.

Typ av intäkt, tkr	2004	2005	2006	2007
Återbetalningar	27,9	149,9		55,4
Grundersättning	492,0	493,2	497,1	503,1
Schablonersättning	4 044,0	3 294,8	4 634,9	7 299,3
Stimulansersättning			1 280,0	1 074,9
Övrigt	209,9	-95,0		
Summa	4 773,8	3 842,9	6 412,0	8 932,7

Återbetalningar avser återbetalningar som flyktingar av olika anledningar har gjort. Exempelvis försörjningsstöd (socialbidrag) som förskottats.

Schablonersättningen baseras på antal mottagna individer, åren 2006 och 2007 har kommunen kraftigt ökat mottagandet.

Stimulansersättning, avser extra ersättning för att påskynda etablering på arbetsmarknaden.

Under rubriken övrigt finns ersättningar som kommunen har fått för insatser enligt socialtjänstlagen.

Det finns inga krav på återrapportering till staten av hur pengarna har använts, eller några krav på återbetalning vid ej använda medel. Kommunerna beslutar själva om hur eventuella över/underskott ska hanteras.

4.2 Vilka kostnader har belastat flyktingverksamheten de senaste fyra åren?

Nedan redovisas kostnader som bokförts på kommunens flyktingverksamhet, källa: utdrag ur kommunens redovisningssystem.

Typ av kostnad, tkr	2004	2005	2006	2007
Personalkostnader	515,8	540,6	555,2	648,2
Interna kostnader	291,6	162,0	244,0	172,0
Svenska för invandrare, SFI	364,3	170,8	421,3	705,9
Tolkar	23,8	45,6	20,4	69,7
Flyktingstöd	2 929,3	2 331,9	3 415,9	4 796,9
Övrigt	666,2	17,6	50,7	127,3
Summa	4 791,0	3 268,5	4 707,5	6 520,0

Personalkostnaderna för 2007 avser en flyktingsamordnare och en flyktinghandläggare, totalt 1,7 årsarbetare.

Interna kostnaderna avser bland annat internhyra för lokaler. Även kostnader för övrig personal på individ- och familjeomsorgen som har arbetat med flyktingrelaterade utredningar med mera har belastat verksamheten.

Kostnaden för Svenska för invandrare betalas till barn- och utbildningsförvaltningen. För år 2008 är kostnaden per individ och år ca 34 tkr.

Flyktingstöd avser utbetalt försörjningsstöd för flyktingar och baseras på riksnormen för försörjningsstöd.

Under rubriken övrigt redovisas kostnader för resor, utbildningar, material med mera. År 2004 överfördes 600 tkr till kontot för försörjningsstöd för att finansiera kommunens merkostnader för flyktingintegration.

Vi konstaterar att grundersättningen inte täcker kommunens kostnader för att driva flyktingmottagningen, det vill säga, personalkostnader, interna kostnader och övriga kostnader. Grundersättningen är för närvarande 544 tkr per år, medan kommunens kostnader för drift av mottagningen har varit mellan 700 – 950 tkr per år de senaste åren. Detta innebär att delar av schablonersättningen används för finansiering av driften.

4.3 Hur stor del av intäkterna kan härröras till individer som fortfarande finns i kommunen och är i behov av sin försörjning av de statliga bidragen?

År	Mottagna flyktingar	Kvar i kommunen	Varav Barn	Vuxna	Arbetar
2004	15	8	3	5	2
2005	15	9	6	3	1
2006	69	41	14	27	8
2007	73	65	30	35	4
Summa	172	123	53	70	15

Enligt den beräkningen som förvaltningen har gjort finns idag ett hundratal flyktingar som uppbär sin försörjning från kommunen. Det är flyktingar som har kommit år 2005 och senare vars kostnader ska täckas av de statliga medlen. De flyktingar som har kommit tidigare och uppbär försörjningsstöd ska finansieras av kommunens egna medel.

I dagsläget är det 115 personer som har kommit mellan åren 2005 – 2007 och som fortfarande är kvar i kommunen. Av dessa arbetar 13.

Att göra en exakt beräkning av hur mycket av intäkterna som avser flyktingar som fortfarande är kvar i kommunen och är i behov av bidrag från kommunen för sin försörjning är inte möjligt eftersom någon individuell uppföljning av respektive flyktings intäkter och kostnader inte görs.

4.4 Hur stor del av intäkterna är motiverade att ha kvar för framtida utgifter för individerna?

Enligt förvaltningens beräkningar är kostnaden för försörjningsstöd i dagsläget för de olika ankomståren:

2005	180 000 kronor per år, år 2008
2006	1 103 000 kronor per år, åren 2008 och 2009
2007	1 893 000 kronor per år, åren 2008, 2009 och 2010

Totalt ger detta en utgift på ca 8 mnkr. För grupperna som har kommit under åren 2006 och 2007 kommer kommunen att få schablonersättning på ca 5 mnkr. För att finansiera försörjningsstödet för flyktingarna behövs ca 3 mnkr av de tidigare balanserade intäkterna.

Denna beräkning bygger på situationen i augusti 2008 och de flyktingar som har flyttat till kommunen till och med år 2007. Läget kan förändras om någon flykting flyttar från kommunen, får jobb, blir arbetslös och dylikt.

Övriga kostnader som finansieras av kommunen men inte täcks av grundersättningen är bland annat delar av personalkostnaderna, lokalkostnader, kostnader för svenskundervisning samt övriga kostnader, exempelvis för tolkar, material med mera. De fasta kostnaderna som inte täcks av grundersättningen är för närvarande ca 500 tkr per år. Kostnaden för svenskundervisningen är ca 1 – 1,5 mnkr per år beroende på antalet flyktingar som tas emot.

Om hänsyn tas till de flyktingar som i dagsläget är kvar i kommunen, återstående tid för dessa att få försörjningsstöd (ca 3,5 år från ankomst) samt de kostnader som inte täcks av grundersättningen, kommer vi fram till att ca 5 - 6 mnkr är motiverat att per den 1 januari 2008 ha kvar av de tidigare balanserade intäkterna.

4.5 Finns riktlinjer för avsättning av bidragen till kommande år?

Vi konstaterar att det inte finns några riktlinjer för avsättning av bidragen till kommande år.

5 Revisionell bedömning

Vår bedömning är att det balanserade, ackumulerade överskottet på 24,5 mnkr som per den 31 december 2007 fanns i kommunen är omotiverat stort. Vid ingången av år 2004 fanns ett balanserat överskott på 19 mnkr. En stor del av dessa medel avser överskott från tidigare år, särskilt från mitten av nittiotalet, då kommunen tog emot mellan 400 – 500 flyktingar. Vi anser att kommunen i samband med bokslutet för år 2008 bör skriva ner posten till ett mera realistiskt belopp.

Eftersom schablonersättningen från staten utbetalas under två års tid, men ska räcka till i genomsnitt 3,5 år måste kommunen i slutet av varje år göra en bedömning av hur mycket som ska avsättas för framtida behov. Vi bedömer att den ekonomiska redovisningen och uppföljningen av intäkter och kostnader inte är tillräckligt detaljerad för att ge ett bra underlag för denna bedömning. Vi anser att redovisningen och uppföljningen bör ske per individ alternativt mottagningsår för att denna bedömning ska vara möjlig.

Vi konstaterar att det inte finns några fastställda riktlinjer för hur överskott/underskott ska hanteras, vilket vi anser är en brist.